

AYKIRI, SAPKIN, AŞIRI DİNÎ DAVRANIŞLAR VE BOŞANMA

Amaç evlilik birliğinin devamı, sağlıklı nesiller yetiştirmek olunca aykırı, sapkın, aşırı bir takım dinî, itikâdî davranışların çiftlerin evliliğin devamını getiremeyecek dereceye ulaşması halinde Türk hâkimleri boşanma kararı vermektedirler.

Evlilik birliği pek çok sebeple bozulabilmektedir. Bunlardan bir tanesi de dinî, itikâdî ya da daha geniş anlamda kültürel sapkınlık, aşırılıktır. Bu yazımızda boşanmaya sebep olan bu davranışlardan bahsedeceğiz.

Anayasa'nın 24. maddesine göre herkes "...vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî ayin ve törenler serbesttir..." ve kimse "..., ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dinî inanç ve kanaatlerinden..." dolayı kınanamaz ve suçlanamaz. Şu durumda herkes istediği dini, inancı seçip ona göre yaşayabilirken, evli çiftler açısından bu tercihler bazen sonu boşanma ile biten bir takım uyuşmazlıklara sebep olabilmektedir. Zira yine Anayasa bakımından mühim olan ailenin korunmasıdır ve aile eşler arasında eşitliğe dayanır.¹

Bununla birlikte Türk Medeni Kanunu'nun 185. Maddesi'ne göre eşler evlilik birliğinin "...mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak..." zorundadırlar.²

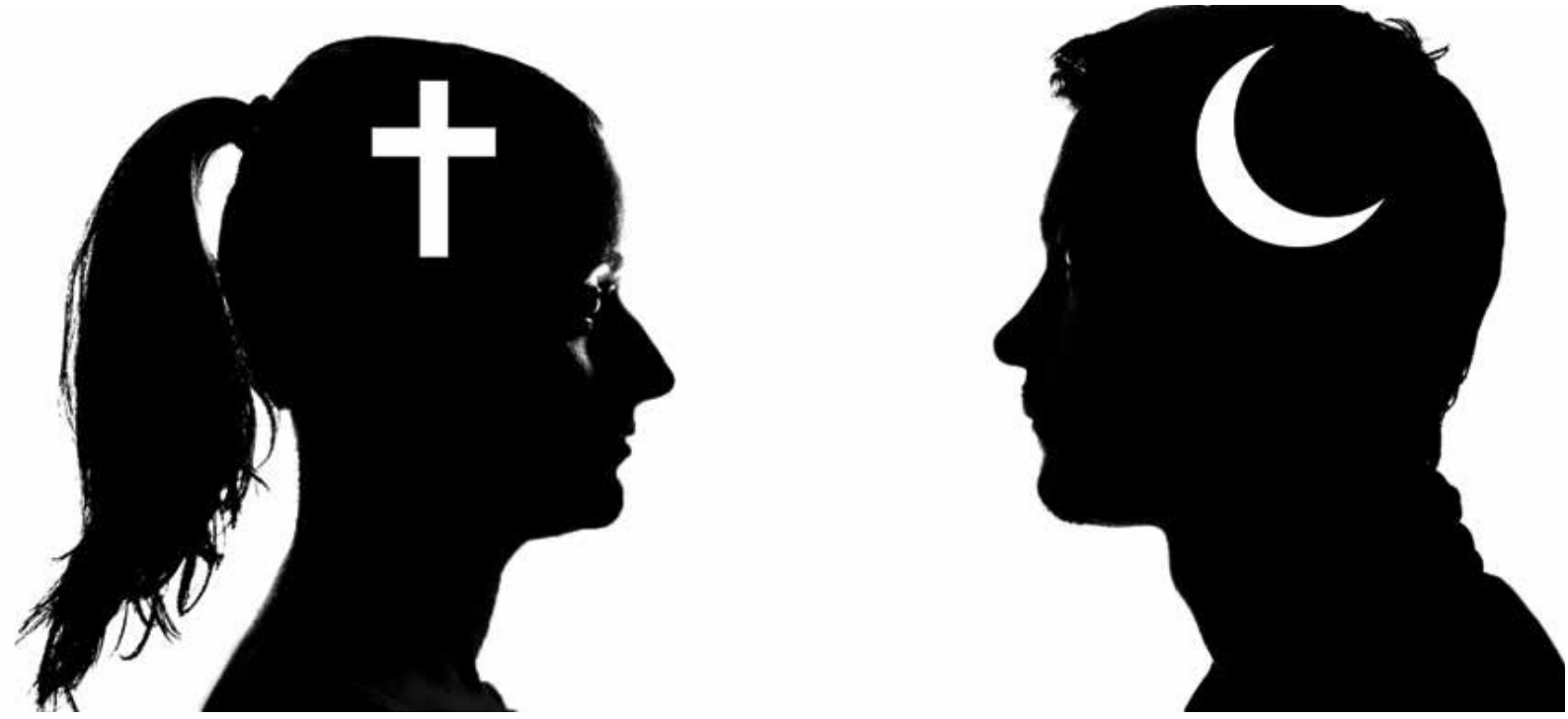
Amaç evlilik birliğinin devamı, sağlıklı nesiller yetiştirmek olunca aykırı, sapkın, aşırı bir takım dinî, itikâdî

davranışların çiftlerin evliliğin devamını getiremeyecek dereceye ulaşması halinde Türk hâkimleri boşanma kararı vermektedirler. Unutulmamalıdır ki eşlerden bir tanesinin diğer eşi kendi yaşam tarzına göre davranmaya zorlaması sosyal şiddet örneklerinden bir tanesidir.³

Aykırı, sapkın, aşırı dinî davranışlar çok çeşitli olabilmektedir. Yargıtay kararlarına konu olmuş bu türden davranışların bir kısmını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Din kurallarını istismar,
- Tarikat toplantılarına gitmek,
- İmam nikâhlı yaşamak,
- Çağdaş kıyafetlere aykırı giyinmeye zorlamak,
- Çağdaş kıyafetlere aykırı giyinmek,
- Üfürükçülere götürmek,
- Beddua etmek,
- Dinsel boşamada bulunmak,
- Muska, büyü ve fal işleri ile uğraşmak,⁴

Bu vakıalarla ilgili çeşitli Yargıtay kararlarına göz atmadan önce şu hususu belirtmemizde fayda var. Sadece din kurallarına dayanılarak mahkemeden boşanma talep edilemez.⁵ Örneğin, eşin oruç tutmadığı gerekçesi ile boşanma talep edilemez.

Başka bir örnek vermek gerekirse; 1981 tarihli bir Yargıtay kararında olduğu gibi gusül konusunda ihmalkâr davranan eşe karşı sadece bu gerekçe ile boşanma davası açıldığında mahkeme boşanma davasının reddine karar verecektir.⁶

Tarikat Toplantılarına Katılmak

Anayasa'nın yukarıda bahsettiğimiz 24. maddesine göre herkes din, vicdan ve kanaat hürriyetine sahipken bu hürriyet sınırsız değildir. Zira yine Anayasa'nın 14. maddesi bu hürriyetin sınırını çizmektedir. Bu maddenin I. Fıkrasına göre "...Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz..."⁷

Dolayısı ile herkes istediği tarikatın ya da cemaatin toplantısına, ayinine katılabilir ancak yukarıdaki sınırın aşılması gereklidir. Aksi takdirde kanunlardaki yaptırımlar uygulanacaktır.

Tarikat toplantılarına katılmak yasak olmamakla beraber bu davranış ya da faaliyet evlilik birliğini bozarsa boşanmaya da sebep olabilmektedir.

Yargıtayın bu konuda birçok kararı bulunmaktadır. Bu kararların bir tanesinde dosya kapsamında davalı kadının devamlı olarak tarikat toplantılarına katıldığı, tarikat liderinin etkisi altına girdiği, bazı geceler tari-

katın binasında yattığı, bu durumların ise evliliğin eşe yüklediği sorumlulukları ihmal etmesine sebep olduğu tespit edilmiştir. Tabii ki diğer eşin de evlilik birliğini temelinden sarsacak bir takım davranışları dosya kapsamında mevcuttur. Ancak davalı kadın bu davranışlarından ötürü kusurlu bulunmuştur. Böylelikle karara konu boşanma sebeplerinden bir tanesini teşkil etmiştir.⁸

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2002 yılında verdiği bir kararda, kocasının zorlaması ile tarikat toplantılarına katılan kadın, burada psikolojik yönden sağlığını yitirmiş, ağır psikolojik buhrana uğramış ve sarsıntı yaşamış, yaşama sevincini yitirmiştir. Manevî tazminat talebi de olan davacı kadını mahkeme kusursuz bulmuş boşanma kararı verdiği gibi kadının manevî tazminat talebini de kabul etmiştir.⁹

Üfürükçülere Götürmek

Üfürükçü olarak da bilinen bir takım insanlardan medet umarak buralara gitmek ya da diğer eşin zorla götürmesi de yine evliliği temelinden sarsan boşanma sebepleri arasındadır.

Yargıtayın ilgili kararında davalı koca, davalı kadının hastalığı ile ilgilenmeyip, tedavi amacı ile onu üfürükçülere götürmüştür. Evde okunmuş su bulundurmuştur. Evden çıkmasına ve tedavi olmasına da müsaade etmemiştir. Bu durumda dava açan kadını Yargıtay haklı bulmuştur.¹⁰

Kadın ve Aile

Av. ABDULLAH SELİM BABAÖĞLU

Beddua Etmek

Beddua etmek çoğunlukla ve genellikle zayıf tarafın müracaat ettiği bir çaredir. Zira güçlü taraf zaten istediğini alabilmektedir. Beddua etmek tek başına boşanma sebebi olmazken bu durumun devamlılık arz etmesi, aşırı seviyeye ulaşması halinde boşanma sebebi olabilmektedir. Beddua etmek Yargıtayın kararlarında çokça anılan bir boşanma sebebidir.¹¹

Büyü, Muska, Fal İşleri İle Uğraşmak

Büyü, muska ve fal işleri ile uğraşmak da sıkça rastlanan bir boşanma sebebidir. Yargıtay kararlarında diğer eşi kendisine bağlamak ve kayıncı kalmasını etkilemek amaçlı büyü yaptırmak,¹² kişiyi küçük düşürücü büyü teşebbüsünde bulunmak,¹³ muska yazıp yapma bebeğe iğneler batırarak büyü yapmaya çalışmak,¹⁴ falcılık yapmak,¹⁵ tedavi olmak yerine hocaya gitmek, evinde büyü olduğunu düşünerek eşyalara su ve şeker serpip eşyaları yakmaya çalışmak¹⁶ gibi davranışlar boşanma kararı verilmesinde yeterli olmuştur.

Dinî İnançlarla Alay Etmek, İnancı Küçümsemek

Evlü çiftlerden beklenen birbirlerinin dinî inançlarına saygı göstermeleridir. Ancak farklı dinî inançlara sahip olmak da bazen evlilik birliğini temelinden sarsabilmektedir.

Yargıtayın 2014 tarihli bir kararında, alevi inancına sahip kadının kocasının "...siz alevisiniz, pissiniz, imansızsınız, Allah'a inanmazsınız..." şeklindeki hakaretleri boşanma kararının sebebi olmuş ayrıca kadın lehine manevî tazminata hükmedilmiştir.¹⁷

Sonuç olarak, yukarıda bir kısmından bahsettiğimiz aykırı, sapkın, aşırı dinî davranışlar ne kanun nezdinde ne de evli çiftler nezdinde kabul edilebilir görünmektedir. Bu türden davranışların devamlılık arz etmesi, evli çiftleri tedirgin etmekte hatta yukarıda bahsettiği-

miz üzere bazen psikolojik dengelerinin bozulmasına sebep olmaktadır. Dolayısı ile bu türden sosyal şiddete maruz kalan evli çiftler boşanma davası açmakta haklıdırlar.

Kaynakça

Gençcan, Ömer Uğur: **Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010.

Yargı Kararları

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 19/10/1981 tarihli, 1981/6250 Esas ve 1981/6645 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 03/11/2014 tarihli, 2014/10377 Esas ve 2014/21454 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 05/05/2002 tarihli, 2002/2-1029 Esas ve 2002/1055 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 07/05/2002 tarihli, 2002/1532 Esas ve 2002/6083 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 13/01/2016 tarihli, 2015/10913 Esas ve 2016/503 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 25/02/2015 tarihli, 2014/18145 Esas ve 2015/2845 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 20/02/2015 tarihli, 2014/17263 Esas ve 2015/2306 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 27/12/2011 tarihli, 2012/8568 Esas ve 2012/28396 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 10/07/2001 tarihli, 2001/8276 Esas ve 2001/10880 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 28/06/2006 tarihli, 2006/2-450 Esas ve 2006/493 Karar sayılı kararı.

(Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 26/09/2001 tarihli, 2001/2-588 Esas ve 2001/619 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 12/12/2011 tarihli, 2010/22518 Esas ve 2011/21599 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 04/02/2014 tarihli, 2014/14648 Esas ve 2014/24664 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).

Notlar

@selimbabaoglu

<https://m.facebook.com/babaogluhukuk/>

- Bknz.: 1982 Anayasa'sının 41. Maddesi: "I. Ailenin korunması ve çocuk hakları
Madde 41 – Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar. [Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.] Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. [Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.] Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır."
- Bknz.: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 185/I. maddesi: "A. Haklar ve yükümlülükler
I. Genel olarak
Madde 185- Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur.
Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirtliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitime ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler.
Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar."
- Ömer Uğur Gençcan, Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010, s. 451.
- Gençcan, a.g.e., s. 451.
- A.e., s. 452.
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 19/10/1981 tarihli, 1981/6250 Esas ve 1981/6645 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Bknz.: 1982 Anayasa'sının 14/III. maddesi: "III. Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması
- Madde 14 – [Değişik: 3/10/2001-4709/3 md.]
- Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.
- Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.
- Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir."
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 03/11/2014 tarihli, 2014/10377 Esas ve 2014/21454 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 05/05/2002 tarihli, 2002/2-1029 Esas ve 2002/1055 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 07/05/2002 tarihli, 2002/1532 Esas ve 2002/6083 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 13/01/2016 tarihli, 2015/10913 Esas ve 2016/503 Karar sayılı kararı. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 25/02/2015 tarihli, 2014/18145 Esas ve 2015/2845 Karar sayılı kararı. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 20/02/2015 tarihli, 2014/17263 Esas ve 2015/2306 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası). Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 27/12/2011 tarihli, 2012/8568 Esas ve 2012/28396 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 10/07/2001 tarihli, 2001/8276 Esas ve 2001/10880 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 28/06/2006 tarihli, 2006/2-450 Esas ve 2006/493 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 26/09/2001 tarihli, 2001/2-588 Esas ve 2001/619 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 12/12/2011 tarihli, 2010/22518 Esas ve 2011/21599 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).
- Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 04/02/2014 tarihli, 2014/14648 Esas ve 2014/24664 Karar sayılı kararı. (Neo Hukuk Yazılımları İçtihat Bankası).